

Vzpomínka na Bedřicha Slavíka

IVAN RŮŽIČKA

V měsíci dubnu letošního roku by se dožil 90 let můj dlouholetý kolega z jihlavského muzea, zoolog Bedřich Slavík. Narodil se 2. dubna 1924 a v muzeu pracoval od roku 1953. Od mého nástupu v roce 1961 jsme společně strávili na přírodovědném oddělení muzea dlouhých 26 let. Jeho nenadálé předčasné úmrtí 4. prosince 1987 však ukončilo jeho dlouholetou a plodnou práci pro muzeum. Odkazuji zde na můj článek k jeho úmrtí „Bedřich Slavík * 2. 4. 1924 – + 4. 12. 1987“, který vyšel ve Vlastivědném sborníku Vysočiny, roč. 9, str. 232–234, doplněný o bibliografii jeho prací od Aleše Tomana.

Čas neúprosně ubíhá, ale přestože od jeho smrti uplynulo dlouhých 27 let, vzpomínky na něj a na společně prožité roky na stejném pracovišti zůstávají. Bedřich byl jako vedoucí přírodovědného oddělení muzea nejen mým nadřízeným, ale především dobrým rádcem a kamarádem. Oceňoval jsem to především v prvních dnech po svém nástupu do muzea, kdy jsem jako čerstvý absolvent přírodovědecké fakulty nastoupil do jihlavského muzea jako jeho první botanik. Rád a velice ochotně mě seznamoval se základy i se záludnostmi pestré muzejní práce a základy muzeologie. Učil mě vážit si muzejních sbírek a exponátů, pečovat o ně a při jejich prezentaci dbát hlavně na jejich bezpečnost. Vždyť mnohé z nich jsou nenahraditelné. Právě jeho zásluhou a důslednou péčí byla zachráněna vzácná Dalbergova ornitologická sbírka čítající přes 500 preparátů různých ptáků z celé Evropy. Ovládal i techniku a postup preparace obratlovců a tak se jeho zásluhou rozrůstaly zoologické sbírky muzea o doklady a preparáty drobných obratlovců.

Jako absolvent Vyšší lesnické školy v Písku měl rád přírodu a jeho velkou vášní byla nejen ornitologie, ale především myslivost a lov. Mnohokrát jsme společně vyjížděli do terénu a já jsem v duchu chválil nařízení o nutnosti vytižení vozidla při služebních cestách. Tyto výjezdy mi umožňovaly nejen rychleji poznávat region Vysočiny a botanicky zajímavé lokality, ale poznat i jeho práci, například při výzkumu ornitofauny. S obdivem jsem sledoval, jak rozpoznává hlasy ptáků a přestože mě to mnohokrát učil, bylo jeho snažení marné. Uměl také perfektně vábit jeleny, srnčí zvěř, lišky a byl výborný stopař. Jako vášnivý myslivec a lovec měl Bedřich také vždy otevřené dveře snad ve všech myslivnách a fořtovnách na Vysočině, což jsem měl možnost nesčetněkrát poznat. Všude nás vítali, poskytli občerstvení a pokud bylo třeba, tak i možnost přespání, aby

Bedřich mohl večer nebo časně ráno na lov. Stále zůstává pro mne nezapomenutelný zážitek, kdy mě jednou časně ráno před rozedněním vzal s sebou do úkrytu, který jsme večer předtím z větvi postavili a poskytl mi tak možnost vidět na louce u Českého Rudolce ranní koncert tokajících tetřívků. Jindy jsem byl zase náhodou přímo u toho, jak Bedřich ulovil jelena sika. Když jsme se po jeho dlouhém marném snažení najít v Hrotovickém polesí jelena sika setkali na lesní cestě poblíž auta, kde mi zklamaně říkal o neúspěchu, vyrušilo nás praskání křoví a pár desítek metrů od nás vyskočil na cestu z lesa jelen sika a zůstal překvapeně stát a díval se na nás. Ve zlomku vteřiny slyším, jak Bedřich syknul, nehýbej se, v mžiku lehl na zem a následovala přesná rána. A tak mohlo muzeum obohatit svoji sbírkovou kolekci dermoplastických preparátů našich největších savců, jakou má málokteré muzeum u nás, o tento druh jelena, pocházejícího z východní Asie. Stejně tak za jeho života přibýly do zoologické sbírky muzea desítky trofejí a lebek srnčí i vysoké zvěře, divokých prasat, lišek, kun a drobných obratlovců. Jako zručný preparátor dovedl lebky perfektně vypreparovat – měl na to svoji propracovanou metodu. Ráno, když jsem přišel do muzea a ve velkém hrnci se vařila hlava srnce nebo prasete, hned jsem věděl, že včera se Bedřichovi lov vydařil. A když toho bylo uloveno víc, rádi jsme mu pomohli uvařené hlavy vyčistit od zbytků měkkých tkání, aby mohly být posléze vzorně vybileny a poté uloženy do sbírek.

Své bohaté zážitky z přírody i lovu rád vyprávěl a mnohé z nich publikoval v tisku. Bohatá je jeho publikační činnost, nejen články odborné (především z ornitologie), ale i populárně naučné, zahrnující téměř stovku příspěvků, včetně loveckých povídek a článků v denním tisku. Mnoho pořadů natáčel sám, nebo ve spolupráci s dalšími přírodovědci muzea, pro Český rozhlas, většinou přímo na lokalitách v terénu. V paměti mi utkvěly i některé veselé příběhy z natáčení.

Při budování nových stálých expozic nebo při častém stěhování sbírek, jsme oceňovali jeho obětavost a cílevědomost. Když bylo nejhůř a blížily se krizové momenty, pomohl vtip a někdy jsme si při práci s chutí i zazpívali.

Jeho nečekaná smrt se nás všech hluboce dotkla a překvapila nás. V našich vzpomínkách zůstane vždy takový, jakého jsme ho znali, bodrý, veselý, vtipný a přátelský. Bedřichu, rádi na Tebe stále vzpomínáme.